

شماره ۶۹ ■ ۱۸ شهریور ۱۴۰۰

نوجوان
۱۹۹۷

سینما توگراف، آدم تربیت می کند!

چند روز مانده به ۲۱ شهریور، که روز ملی سینماست، دنبال علت برای انتخاب این روز هم نگردید، که علت ندارد! ولی بهانه خوبی است برای ما، که به «ترین»های سینماپردازیم.

اولین سالن های سینمای ایران

نخستین سالن سینمای ایران را در سال ۱۲۷۹ قمری ۵ سال پس از آن که برادران لومیر سینما را اختراع کردند با نام «سینما سولی»، مبلغین مذهبی کاتولیک در شهر تبریز تأسیس کردند. اما این سینما به دلیل عدم دسترسی به فیلم‌های روز، در سال ۱۲۹۵ خورشیدی تعطیل شد. در سال ۱۲۸۳، سالن پخش فیلم توسط ابراهیم خان صحاف‌باشی در خیابان چراغ‌گاز افتتاح شد و در آن فیلم‌های کمدی کوتاه نمایش داده شد. اما نخستین سالن عمومی سینما توسط مهدی خان روسی در خیابان علاءالدوله افتتاح شد. او پس از مدتی با اجاره بالاخانه‌ای در خیابان لاله‌زار، سالن سینمای خود را به آنجا برد.

بهترین سالن سینماهای دنیا

تریلر فیلم‌های عظیم هالیوودی را که می‌بینید، آخر بعضی‌ها پشان می‌زند: در سالن IMAX ببینید. آی‌مکس، شرکت بزرگ صوتی و تصویری است، که بهترین سطح کیفیت برای فیلم دیدن را ارائه می‌دهد. در سالن‌های آی‌مکس، عریض‌ترین پرده‌های نقره‌ای با سیستم صدای دالبی ترکیب می‌شود تا نتیجه بشود لذت چندین برابر از تماشا. دالبی باعث می‌شود، صدای فیلم هویت داشته باشد، و در طبیعی‌ترین حالت خودش باشد.

در سالن‌های آیمکس، انواع فیلم‌ها را می‌شود دید، اما بهترین استفاده از این سالن‌ها، دیدن فیلم‌هایی است که با دوربین آیمکس فیلمبرداری شدند. بله، آیمکس دوربین هم دارد! با کیفیت‌ترین دوربین دنیا همین دوربین‌های فیلمبرداری شرکت ایمکس است، که تنها چند عدد از آنها در دنیا موجود است. فیلم‌هایی که با این دوربین ضبط می‌شوند، تمام قدرتشان را در سالن‌های آیمکس می‌توانند نشان بدهند. کارگردان مشهور و محبوب بین سینما دوست‌ها، کریستوفر نولان، اکثر فیلم‌هایش را با دوربین آیمکس ساخته است و هوادار پرو پاقص این سیستم است. (و سر فیلم دانکرک، یکی از دوربین‌ها را در دریا غرق کرد!!) یادتان هست که فقط چند عدد از آنها موجود است...)

حالا که احتمالاً به این فناوری علاقه مند شدید، وقتش رسیده ناراحتان کنم و بگویم این سالن ها در کشور ما وجود ندارد. امیدواریم در آینده، فرصت امتحان این تجربه بی نظیر را در ایران داشته باشیم.

اولین فیلم و فیلمساز سینمای ایران

اولین فیلم سینمای ایران یک فیلم سیاه و سفید و صامت یعنی بی صدا بود؛ «آبی و رابی» که سال ۱۳۰۹ به کارگردانی اوانس اوگانیانس، اولین کارگردان ایرانی ساخته شد. اوگانیانس، ملیت ارمنی ایرانی داشت. او برای پیشرفت سینمای ایران، زحمات زیادی کشید. در تاریخ سینمای ایران از وی به عنوان اولین فیلمنامه‌نویس، کارگردان، تدوینگر و مؤسس مدرسه هنرپیشگی یاد شده است. تهیه‌کننده فیلم «آبی و رابی»، ساکوار لیزره بود و فیلمبردار آن خان بابا خان معتضدی. داستان این فیلم صامت ماجراهای خنده دار دو مرد کوتاه و بلند در موقعیت‌های مختلف را روایت می‌کند که براساس فیلم «پات پاته شون» دانمارکی ساخته شده بود. «آبی و رابی» ۵۶۰ تومان هزینه ساخت داشت و ۷۰۰۰ نصب تهیه‌کننده اش کرد. اولین اکران این فیلم جمعه ۱۲ دی ۱۳۰۹ در سینما مایاک بود.

جالب است بدانید، اولین فیلم شکست خورده سینمای ما هم برای اوانس اوگانیانس بود. فیلم (حاجی آقا آکتور سینما) که سال ۱۳۱۲ ساخت، این فیلم هم مانند آبی و رابی صامت بود و در هشت پرده (بخش) داستانی کمدی تعریف می‌کرد. اما این فیلم با اقبال عمومی روبه‌رو نشد. البته امروز این فیلم هم برای ما، گنجینه ارزشمندی است. چون تصاویر زیادی از خیابان‌های آن زمان تهران در حاجی آقا آکتور سینما هست و نوعی سند تاریخی اجتماعی است. اوگانیانس، نهایتاً سال ۱۳۴۰ از دیار رفت، وقتی مرد، گمنام بود. اما پس از مرگش نه تنها از یاد شد، بلکه ارزش کارها پ، که کرد، تازه فیمیده شد.

اولین و بهترین جوایز برای سینمای ایران

اگر جشنواره کن را معتبرترین جشنواره سینمایی دنیا بدانیم، اولین فیلم ایرانی که توانست جایزه بهترین فیلم را از این جشنواره از آن خود کند فیلم سینمایی «لعمریه» به کارگردانی عباس کیارستمی است.

البته پیش از این نیز فیلم‌های ایرانی بسیاری در جشنواره‌های معتبر جهانی حضور داشتند که بعضی از آنها موفق به کسب جایزه شده‌اند. فیلم سینمایی «طبیعت بی‌جان» به کارگردانی سهراب شهید ثالث سال ۱۳۷۴ و فیلم سینمایی «باغ سنگ» به کارگردانی پرویز کیمیای سال ۱۳۷۶

در جشنواره فیلم برلین موفق به کسب جایزه بهترین کارگردانی شدند. همچنین فیلم سینمایی «گاو» در سال ۱۳۵۰ با حضور در جشنواره فیلم ونیز به عنوان پدیده این جشنواره شناخته شد و توانست جایزه فیپرشی را از آن خود کند.

و اما می‌رسیم به معروف‌ترین جایزه، اسکار. اگرچه اسکار، هنری‌ترین جشنواره نیست، اما از ارزش بسیار بالایی برخوردار است. اولین کارگردان ایرانی که توانست جایزه اسکار را به نام ایران بزند، اصغر

فرهادی، کارگردان صاحب سبک امروز
سینمای ماست.

اونه تنها یکی، بلکه دو مجسمه طلایی را از آکادمی اسکار به ایران آورده و البته جوایز کن را هم به جوایزش اضافه کنید. دو فیلم جدایی نادر از سیمین و فروشنده، در جشنواره‌های مختلف مورد تحسین قرار گرفت.

و در نهایت، فیلم آخر او، قهرمان با بازی امیر جدیدی است که هنوز آکران عمومی نشده و در جشنواره کن امسال توانست جایزه ویژه راز هیات داوران بگیرد.

